

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงมีวิวัฒนาการไปตามยุคตามสมัย ส่งผลให้การดำเนินชีวิต สภาพแวดล้อมและค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวผลักดันให้คนในสังคมละเมิดกฎระเบียบของสังคมเพื่อความอยู่รอดและตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมเป็นอย่างมาก

อาชญากรรมนับว่าเป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต ซึ่งปัญหาอาชญากรรมก่อให้เกิดความเสียหายและความสูญเสียอย่างมากทั้งในด้านทรัพย์สิน ด้านชีวิตร่างกาย และความสุขของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นตัวบั่นทอนความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและความเจริญของประเทศชาติ ซึ่งในสังคมไทยปัญหาอาชญากรรมเป็นผลพวงมาจากปัญหายาเสพติด (นันทิ จิตสว่าง และคณะ, 2544, น. 1)

ปัญหายาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและกำลังแพร่ระบาดออกไปในสังคมไทยทุกส่วนอย่างรุนแรงและในวงกว้าง เพราะมีการแพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มชนแทบทุกกลุ่มทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็น นักเรียน นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนทำงาน ข้าราชการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งต่อไปในอนาคตจะเป็นบุคลากรที่สำคัญของชาติ

ยาเสพติดนอกจากจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้เสพ เพราะฤทธิ์ของยาเมื่อเสพติดแล้วจะมีการเพิ่มปริมาณการเสพยาให้มากขึ้น ทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย อารมณ์หรือพฤติกรรมของผู้เสพแล้ว ยังนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมที่เป็นผลมาจากการติดยาเสพติด อาทิ การปล้น ใจ เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพติดเพื่อเสพ รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการที่ผู้เสพยาเสพติดบางส่วนมีสภาพจิตใจที่คลุ้มคลั่งไม่สามารถควบคุมตนเองได้มีการทำร้ายผู้อื่นหรือแม้กระทั่งตัวเอง ซึ่งส่งผลต่อความไม่สงบสุขของประชาชนในสังคมนั่นเอง และผลกระทบจากปัญหายาเสพติดที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยตรง เนื่องจากการที่ประชาชนในประเทศติดยาเสพติดทำให้ไม่สามารถที่จะทำงานประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเอง และประเทศชาติได้ นอกจากนี้รัฐบาลต้องเสียงบประมาณจำนวนมากในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดที่มีจำนวนมากในปัจจุบันให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตตามปกติในสังคมได้

ประเทศไทยมีผู้ติดยาเสพติดในอัตราที่ค่อนข้างสูง และยาเสพติดที่แพร่ระบาดมีหลายชนิด ที่ทำการสำรวจและทำประวัติผู้ต้องขังภายในทัณฑสถานบำบัดพิเศษทั้ง 6 แห่ง พบว่าที่สำคัญได้แก่ เฮโรอีน กัญชา ฝิ่น แอมเฟตามีน สารระเหย มอร์ฟีน โคเคน โคเคอีน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-25 ปี ซึ่งในปัจจุบันปัญหาเสพติดก็ยังคงมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการค้ายาเสพติดหรือในส่วนของกาเสพติด มีแนวโน้มของการกระทำผิดสูงขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนผู้กระทำผิดที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1

สถิตินักโทษเด็ดขาด พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษแยกตามประเภทคดี

ปี	นักโทษเด็ดขาดทั้งหมด		นักโทษเด็ดขาดคดีเสพยาเสพติด		นักโทษเด็ดขาดคดีจำหน่ายยาเสพติด	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
2548	53,797	17,457	10,722	2,967	43,075	11,490
2549	50,399	14,383	9,491	2,569	40,908	11,814
2550	56,415	14,952	11,671	3,023	44,744	11,929

ที่มา: กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ (สำรวจ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2550)

จากสถิติดังกล่าว เห็นได้ว่านักโทษเด็ดขาดที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกรมราชทัณฑ์ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีอัตราการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นทุกปี จะเห็นได้จากสถิติการเพิ่มจำนวนนักโทษเด็ดขาดหญิงคดีเสพยาเสพติดในปี พ.ศ. 2548 ที่มีจำนวนนักโทษทั้งสิ้น 2,967 คน แต่ต่อมาในปีถัดไปจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่ามีจำนวนนักโทษเพิ่มขึ้นเป็น 3,023 คน แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในสังคมไทยทั้งที่โดยธรรมชาติผู้หญิงเป็นเพศที่มีสภาพร่างกายและจิตใจที่อ่อนแอ แต่กลับมาเป็นผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด การกระทำผิดดังกล่าว อาจเนื่องมาจากสภาพวัฒนธรรมและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่กำหนดให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้น สามารถทำกิจกรรม ประกอบอาชีพและทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกับผู้ชาย เมื่อผู้หญิงมีสิทธิ เสรีภาพและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากขึ้น อัตราการกระทำผิดของผู้หญิงก็จะมากขึ้นด้วย

ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงจะสามารถช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดคดีเสพยาเสพติดนั้นมิอะไรบ้างเพราะการเสพยาเสพติดอาจเนื่องมาจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น สภาพครอบครัว เศรษฐกิจหรือสังคม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เมื่อทราบถึงปัจจัยแล้ว ก็สามารถที่จะนำมาพิจารณาหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาลดน้อยลง ซึ่งต้องไม่ลืมว่าเมื่อผู้หญิงกระทำผิดกฎหมายและถูกนำตัวมาดำเนินคดี ผลกระทบที่ตามมาคือ ความล้มละลายของสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกและสำคัญที่สุดของสังคม ไม่เพียงแต่ผู้หญิงที่กระทำผิดจะได้รับผลร้ายเท่านั้นแต่บุคคลที่อยู่ในความดูแลเลี้ยงดู โดยเฉพาะบุตรต้องขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดการอบรม ขาดความรัก ความอบอุ่น กลายเป็นเด็กมีปัญหาที่สังคมต้องรับภาระในการดูแลแก้ไข ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก

ดังนั้นการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีคุณค่าในแง่การแก้ไขป้องกัน ซึ่งหากมิได้มีการศึกษากันอย่างจริงจัง ปัญหาดังกล่าวก็อาจรุนแรงขึ้นไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิดและครอบครัวของผู้กระทำผิดเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย

มูลเหตุจูงใจ

เนื่องจากผู้ศึกษาเล็งเห็นว่าการใช้ยาเสพติดของผู้หญิง รวมถึงการกระทำผิดความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้หญิงนั้นได้ทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทุกกลุ่มสาขาอาชีพรวมทั้งนักเรียน นักศึกษา นิสิต ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวและสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งมีผลในทางลบต่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงและส่งผลกระทบต่อสังคม ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจอยากทราบคำตอบของปัญหานี้ ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาในฐานะนักศึกษาระดับปริญญาโทและศึกษาในด้านการบริหารงานยุติธรรม จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้หญิง อันนำไปสู่ปัญหาทางสังคม ก็เพื่อเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
3. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี” ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา เฉพาะผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จ.ปทุมธานีเท่านั้น โดยศึกษาถึงข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงคือ เสพยาเสพติดในด้านภูมิหลังทางสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัจจัยด้านตัวบุคคลที่อาจส่งผลให้ต้องใช้เวลาเสพติด

นิยามศัพท์

1. ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดแล้ว จะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง
2. การใช้ยาเสพติด หมายถึง การนำยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน สูดดม ฉีด หรือวิธีอื่นใด เพื่อให้ยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย
3. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง หมายถึง สถานที่ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม กักขังผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เพื่อให้การบำบัดรักษาผู้ต้องขังเหล่านี้โดยเฉพาะ ตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์
4. ผู้ต้องขังหญิง หมายถึง ผู้ต้องขังเด็ดขาดซึ่งเป็นสตรีหรือผู้หญิงที่ได้กระทำความผิดในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดโดยได้ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ให้จำคุกและต้องขังอยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี

5. พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้น ที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกและรวมถึงที่อยู่ภายในใจที่ไม่แสดงออกมาด้วย

6. ปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านตัวบุคคล) หมายถึง องค์ประกอบภายในตัวของผู้นับสนุนที่สนับสนุน/ส่งเสริมให้ผู้นับสนุนใช้สารเสพติด เช่น บุคลิกภาพ ความคิด ความเชื่อ อายุ เพศ

7. ปัจจัยภายนอก (ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม) หมายถึง องค์ประกอบของสังคมที่แวดล้อมที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้นับสนุนใช้สารเสพติด เช่น ครอบครัว เพื่อน สื่อ แหล่งที่อยู่อาศัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
3. ทำให้ทราบแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง